

71. LA DONA CANANEA ÉS L'OVELLA PERDUDA D'ISRAEL!

En la perícopa de Mt 15,21-28 que llegim avui, manllevada a Mc 7,34-30, Jesús es veu forçat a exiliar-se a l'estranger. Ara bé, mentre que, segons Marc, li sortí a l'encontre una «dona grega, sirofenícia» (text normal) o simplement «fenícia» (Còdex Beza), segons Mateu es tractaria d'una «dona cananea», que designaria els habitants de Canaan, l'antic territori conquerit pels israelites. Per influència del text dominant, se la considera una dona «pagana»; no així, segons el Còdex Beza (en cursiva): «I heus aquí una dona cananea que havia sortit d'aquells confins es posà a cridar *darrere d'ell*.» Es tractaria, per tant, d'una *seguidora* o deixeblla de Jesús, no d'una pagana. El crit que li llança: «Tingues compassió de mi, Senyor, fill de David: la meva filla està malament endimoniada» pressuposa que el reconeix com a Senyor i Messies davídic. Mare i filla descriuen una situació humana límit posseïda per una ideologia destructora i fanàtica. Com que Jesús no n'hi feia cas, els seus deixebles li demanaven: «Acomiada-la, que ve cridant darrere nostre!» Se la volen treure del damunt, com vam veure en el cas de la compartició dels pans. La resposta de Jesús, segons el text normal: «No he estat enviat sinó a les ovelles perdudes de la casa d'Israel», pressuposa que és una pagana. D'aquí que alguns traductors, en comptes d'«Acomiada-la», proposin traduir benèvolament: «Sigues benvolent amb ella.» Però el Còdex Beza en capgira el sentit: «No he estat enviat sinó a les ovelles *aquestes, les que s'han perdut* de la casa d'Israel», és a dir, que la cananea és una d'*aquestes* ovelles que el Messies ha vingut a recuperar precisament a fi de reunir les dotze tribus d'Israel. Hi ha, però, un obstacle insalvable: «No és permès prendre el pa dels fills i tirar-lo als gossets», un proverbi jueu que avui qualificaríem amb raó de xenòfob. Jesús no se'l fa seu, a diferència dels seus deixebles, ans bé li ho recorda per posar-la a prova. La dona no s'immuta: «Sí, Senyor!, car també els gossets *mengen* de les *molles* que cauen de la taula dels seus senyors.» La dona lluita perquè li siguin reconeguts els seus drets, alienats pels ocupants israelites, com passa avui amb els palestins. Jesús reconeix la «gran fe/adhesió» que té a la seva persona, que ha alliberat la seva filla d'aquell esperit destructiu.

Josep Rius Camps,